

Chris Manville

Teatr w przedszkolu

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 4,
77-80

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Chris Manville

Teatr w przedszkolu¹

Cele zajęć teatralnych:

- budowanie szacunku do samych siebie;
- efektywne komunikowanie się;
- współdziałanie;
- kreowanie umiejętności dawania innym i czerpania z tego radości (s. 7).

Etapy zajęć teatralnych:

1. Rozgrzewka.
2. Rozwijanie podstawowych umiejętności.
3. Rozwijanie wyobraźni.
4. Opowiadanie historii i odgrywanie ról.

Etap 1. Przykłady gier i zabaw w pierwszym etapie zajęć teatralnych. Rozgrzewka

Etap pierwszy nazwany został rozgrzewką. Jej cel i przebieg jest uzależniony od atmosfery panującej w grupie. Jeżeli grupa jest aktywna, to celem rozgrzewki jest jej uspokojenie i skoncentrowanie na zajęciach. W innym przypadku zabawy rozgrzewające mają pobudzić dzieci do aktywności i wzbudzić w nich poczucie wiary w siebie. Podczas rozgrzewki wprowadzane są też zasady funkcjonowania grupy i przebiegu zabaw. Zasady te można wprowadzać dzięki zabawom nazywanym organizacyjno-porządkowymi, np. reagowanie na sygnał.

Wybrane zabawy

„Sople lodu”

Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Na ustalony znak, może to być uderzenie w tamburyn, dzieci mają „zamarznąć”. Im więcej zmian aktywności fizycznej, a także urozmaiconych znaków, powoduje, że dzieci

¹ Opracowała i wyboru zabaw dokonała Barbara Surma na podstawie książki: Chris Manville, *Teatr w przedszkolu* (przekł. Iwona Grońska), Łódź 2009.

koncentrują się na wykonywaniu zadania, ćwiczą pamięć i słuch, i koordynację całego ciała.

„Ukradnij klucze”

Jedno dziecko – „strażnik” – stoi w końcu sali tyłem do grupy. Grupa powoli i po cichu skrada się z drugiego końca pomieszczenia i próbuje ukraść klucze śpiącemu strażnikowi, aby uciec z lochu. Najdrobniejszy dźwięk budzi strażnika, który odsyła całą grupę na start.

„Proszę, panie Krokodylu”

Użyj kawałka materiału lub skakanki ułożonych na podłodze, aby zobrazować rzekę. Ustal rytm, klaszcząc w ręce lub klepiąc w uda i recytując wierszyk:

„Panie Krokodylu, czy możemy przebyć rzekę,
By zobaczyć twoje cudne dziecko,
Pływające w rzece.
Tak, jeśli masz na imię...”

Imiona dzieci są po kolei wymieniane, a dzieci przeskakują przez „rzekę”.

Tę zabawę można urozmaicić, wywołując dzieci po elemencie ubioru, jego kolorze, wieku lub innej charakterystycznej rzeczy.

„Punkty podparcia i płaszczyzny”

Wyjaśnij, że niektóre części ciała mogą być opisane jako punkty podparcia lub jako płaszczyzny, np.: łokcie, kolana, dłonie i stopy to punkty; plecy, przedramiona, pośladki i uda są płaszczyznami. Zachęć dzieci do prób utrzymywania równowagi na określonej liczbie punktów i płaszczyzn, np. jeden punkt i dwie płaszczyzny, dwa punkty i jedna płaszczyzna. Kiedy dzieci będą sobie dobrze radzić z tym zadaniem, mogą zacząć pracować w parach, znajdując sposoby wspierania i wzajemnej współpracy i rozdzielając poszczególne punkty i płaszczyzny między siebie.

„Wyginaj śmiało ciało”

Ćwiczenia proponowane w tej formie zabawy mają charakter fizycznej rozgrzewki, odseparowanie różnych części ciała i delikatne naprzemienne poruszanie różnych grup mięśniowych. Konkretnie ćwiczenia (głowa, ramiona, ramiona dłonie, talia i biodra, nogi i stopy, całe ciało) podane są w na stronach książeczki *Teatr w przedszkolu*.

„Głos”

Masaż twarzy, zabawy w robienie śmiesznych, złych, groźnych min, zabawy w wysuwanie języka i poruszanie w różnych kierunkach.

Badanie własnego głosu. Ćwicz wymowę samogłosek, różnicując tonację i głośność. Używaj prostych słów typu „tak”, „nie” przy różnych tonacjach i głośności.

Gimnastyka i rozgrzewka głosu może być zakończona wierszykami typu „płatacze języka”:

Król Karol kupił królowej Karolinie korale koloru koralowego.

Królowa Karolina kazała królowi Karolowi kare konie kuć.

Etap 2. Przykłady gier i zabaw rozwijających podstawowe umiejętności – komunikacja i umiejętność współpracy

Na początku tego etapu przeprowadzane są zabawy w przedstawianie się lub powitania. Kolejne to zabawy na słuchanie.

„Słuchanie”

- Dzieci wybierają miejsca do siedzenia. Siadają i zamykają oczy. Poruszasz się po sali, a dzieci wskazują palcem miejsce, gdzie się znajdujesz. Będą musiały uważnie słuchać odgłosów twoich kroków. Zaczynij od stawiania bardzo ciężkich kroków, a potem stopniowo chodź coraz ciszej, aż dzieci rozwiną umiejętność słuchania. Pozwól, aby jedno z dzieci przejęło twoją rolę.

- Dzieci wybierają dowolne miejsce do siedzenia. Wybierz trzy zwierzęta hodowlane i wyszezcz nazwę jednego z nich do ucha każdego dziecka. Zadaniem dzieci jest naśladowanie głosu, jakie to zwierzę wydaje, ale niezbyt głośno, bo muszą słuchać również głosów innych zwierząt. Z zamkniętymi oczami poruszają się w kierunku tych osób, które wydają ten sam dźwięk. W końcowym rezultacie powinny utworzyć się trzy grupy dzieci. Różnicuj liczbę zwierząt w zależności od liczebności.

- Zatopione statki. Podziel dzieci na dwie grupy. Pierwsza grupa siada na podłodze, udając skały. Druga – staje w końcu sali i udaje statki. Pojedynczo, z zamkniętymi oczami, każdy statek „płyń” do drugiego końca sali. Kiedy zbliża się do skały, wydaje ona dźwięk ostrzegawczy (klaskanie, odgłos syreny, dzwoneczek). Statek zmienia kurs, aby uniknąć zderzenia. Jeśli uderzy w skałę, zamienia się w nią.

„Obserwacja”

- Naśladuj mnie. Wszyscy stoją w kole. Poproś, aby dzieci naśladowały twoje czynności (np. kręcenie głową, stanie na jednej nodze). Potem wyznaczaj kolejno dzieci do naśladowania. Modyfikacja: zabawa może być do muzyki lub prowadzona w parach (zabawa w lustro).

- Plastelina. Jedno dziecko jest „rzeźbiarzem”, drugie plasteliną. Najpierw proponujemy dzieciom, by wałkowały plastelinę, ugniatyły, rozcią-

gały ze zwróceniem uwagi na delikatność ruchów. Następnie „rzeźbiarz” tworzy swój model, po wykonaniu rzeźby opowiada, co ona przedstawia.

„Emocje”

- Spacer po uczuciach. Na podłodze lub arkuszu szarego papieru napisz w czterech polach: szczęśliwy, smutny, przestraszony, zły. Wspólnie z dziećmi stajemy na jednym z pól odczytujemy uczucie i pokazujemy je w dowolny sposób. Modyfikacje tej zabawy opisane są w omawianej książeczce ma stronach od 34 do 36.

Etap 3. Rozwijanie wyobraźni

„Zabawa w chowanego”

- Zgłębiajcie i badajcie wymyślone krajobrazy i miejsca. Zachęcaj dzieci do opisywania swojego otoczenia, np. krajobrazu księżycowego, górskiego, wybrzeża morskiego.

- Idźcie na spacer przez różnorodne otoczenia, badając sposób poruszania się, np.: w lesie, na plaży, na śniegu. Podajemy informacje o przeszkodach.

- Kiedy dzieci zapoznały się już z otoczeniem, zachęć je, aby tworzyły historie i opowiadania na temat tego miejsca.

„Kim jestem? Co robię? – czyli badamy ruchy różnych zwierząt i ludzi”

- Poproś, aby dzieci poruszały się po sali w taki sposób jak zwierzę wymienione przez ciebie, np.: dżdżownice, konie, słonie, psy. Zachęć je, aby jadły, spały, myły się i bawiły tak jak te zwierzęta.

- Obserwujemy chód innych dzieci i je naśladujemy.

- Zabawy z chustą animacyjną.

Etap 4. Opowiadanie historii i odgrywanie ról

W tym celu dzieci muszą zapoznać się z różnymi źródłami przedstawień (książki, podania ludowe, wycieczki do muzeów, wyjścia do teatru, oglądanie fotografii, różnych przedmiotów, ubrań). Technikami nauczania są tu: gorące krzesło, zamrożony kadr, ściganie myśli, burza mózgów, powtórka, przewijamy taśmę.

Autor książki zatytułowanej *Teatr w przedszkolu* podaje również przykładowy scenariusz zajęć teatralnych oraz opisuje, w jaki sposób wprowadzić dzieci w tworzenie własnego unikalnego przedstawienia.

Gorąco polecam nauczycielom i wychowawcom edukacji elementarnej. Książka dostępna w sprzedaży internetowej www.palatum.pl

Barbara Surma